

(Entered at the Post Office at New York, as second class matter.)

„UNIJA“
(Weekly)

The only Lithuanian
News paper published in
New York. It has a lar-
ge circulation in the United
States and Europe.

Rates of Advertising.
One inch once \$1 00
.. .. half yearly 6 00
.. .. yearly 10 00
All communications to be
addressed to:

M. TWAROWSKI
25 Allen St., New York.

UNIJA

„UNIJA“
Izszaina kožną Subatą
kasztuoja ant metu \$2 00
.. .. puses , 1.25

AUROPOJE
ka-štu-ja ant metu \$3.00
APGARŠINI MAI
kasztuoja ant metu \$10.00
.. .. puses , 6.00
.. .. už vieną siki 1 00
Grom tas praszome siust
.. .. ant vardo

M. TWAROWSKI
25 Allen St., New York

New York, Subatoje 27 d. Grudniaus 1884 m.

N 9.

Izduotojas ir Reditojas M. Twaraukas

M 1.

Užmuszimas Karo Piatro III dienio: 7 Liepos menesije 1762 m.

Tajp taj darosy wysados kur daugiau
niekas kajp kutas ir bignietaj redo!

Kada jau gana prysymielawo ir prysybu-
cziawo, Daszkiene užzwelgie kad Katrina
tur da senowiszka kaspina szewtos Katari-
nos, o ne szewto Andriejaus; nubego ko
grejeziause pas Panina, nueme jam no jo
kaklo, o uždejo Katarinaj.

Begiedinga moteriszkie kada jau sawo
szelnista ir szetoniszku kitrumu podraugiej
su sawo taworszeczka Daszkiene, patraukie
dydiasnia pusia wajsko ant sawo puses, ta-
da przydejo but wadowu ir west juos wy-
sius i Peterhofa. Tada Katarina paliepe
Daszkienej kad toi prawadirautu wajskuj ir
prie jos szalies budama kad ko gieriause da-
ritu del jos.

Katarina pasyrede i kapitono Tyližno
mandiera, o Daszkiene i sioczunto Puszki-
no, abydwy mandieros buwo senowiszkos
preobražanskos mados.

Tajp pasyredia nukielawo abydwy i Pe-
tersburga, kur wysy žilaierej be jokio pi-
liepimo nusywitko naujas o pasyrede i se-
nas — piatriszkas mandieras.

Kada Daszkiene redesy, tam tarpe susy-
rynko nepaprasta roda arba senotas, o Ka-
tarina stojo kajpo prezidentas rodos. Wak-
ta gana tanki užstatita buwo prie kožu du
riu, nieka i wydu neilajdžent nej iszlaj-
džent isz wydaus, bet kada pasyrode jau-
nas aficieras ir drasej inejo i sala, kur wysy
buwo susyrynka, nepamažu nusydiwijo su-
syrynka nežinodamy kas taj do wienas ga-
letu but, nes nieks nepažino tyktaj wienu
cariene žinojo kad taj Daszkiene piarsyre-
džiusy wiriszka. Prysyartinus prie Katari-
nos tare: kad szlektu wakta; jagu ja pra-
lajdo, taj gal pralajst ir Piatra III. Jagu
jisaj pasyreditu. Tuojau wakta piarmajne
ir padaugimo, prysakant kad nieka nepra-
lajstu. Cariene piarstojo dyktawot manife-
sta ir pasakie wysiem susyrynkusiem kas
do wienas tas jaunus aficieras, ka tajp sans
façons inejo i sala ir sznekiejo patikiej su
Katarina. Pasykiele wysy senatorej isz sa-
wo wietu ir pasyktioniojo susymajsziuosej ir
apkajtusej Daszkienej.

Wysa parandka padariusy ir sargibia ko
dydžiausia užwiadusy Petersburgie, carie-
ne podraugiej su Daszkiene sedo ant arklu
ir jodamos i Peterhofa pakieleje piarziurejo
20 tukstancziu wajsko, kurie su dydelu

džiaugsmu pryeme kajpo nauja ponia ir ca-
rienia.

Rau lonojo kareziawo (krasnyi kaba-
czok) apsystojo majsztyniku armije; kad
duot atylsi žmonem, kurie per 12 adinu beat
wangos ejo. Cariene ir Daszkiene tajpgi nu-
wargo, nes wysa praėjusia nakti nemiegojo.
Daszkiene paeme ploszeziu pulkauniko Kar-
co, patiese ant žiames ir abydwi su Katari-
na parwirto ne nusyemia nog sawias man-
dieru, noredamos užmigti, bet miegas ne
lindo jom i akis, rupinosy ne tyk ape szendie
bet ir atejaneczius dajgtus.

Ira taj nenažis diwas kal tajp dydela
ciecorista, wienu jauna ir graży moterysz-
kie patropijo mwest i pamiszima, del gražu-
mo ir miąjles kurios, wysy dare ka tyktaj
imanit galejo, nes toi tajp wadinama Dasz-
kiene wysus wilojo prie sawias, o per taj
wyskas dariesy pagal jos nora.

Piatras III tam pacziam czes nežinojo
kas su juomy darosy, gawias lik ir koki pa-
nyszima beginejo isz Oranienbaumu in Pe-
terhofa o isz Peterhofo i Oranienbauma ne
žinodamas ka tur pradet. Pakajuose jeszko-
jo Katarinos už szepu, duru, wysuose kam-
puose, tajp neliginant kajp wajkaj gužine-
damy, o nerasdamos jos su dydelu nenu-
kantantawoimu i sawo numiletinia „Rama-
nowna“ kalbejo:

Ot, mataj ar neturejanu tejsibes? Asz
prijaucaziu ir nesyki sakiau kad ji padaris
ka toki, asz wysados sakiau kad moteryszke
ira zlotna prie wysko!

Prie Piatro III buwo wienas sianas wa-
dowas wardu Munich, kurs da nebuwo at-
stojas kajp kity, da wysa Maskolije ir dalis
Petersburgo nesyprieszino jam, o wienok
Piatras III ne galejo duot sau rodos. Sedo
ant akroto Peterhofe, noredamas wažinot i
Kronsztadta, budamas to misli kad tianaj
bus priymtu. Bet admirolas (wiriauses jenc-
rolas ant akrotu) Tatyžinas, kurs ka tyktaj
sugrizias buwo isz Petersburgo ir žinoda-
mas kas tianaj darosy, netyktaj ka Piatro
nedajajdo prie prieplaukos, bet isz czeso lie-
pe jam trauktis szalin tardamas, kad liep-
sias szaut tiesiok in jo akrota jagu nepa-
klausis ir neatsytrauks.

Nebagas Piatras nog wysu aplejstas,
tykraj siust pradejo, ir liepe kapitonuj sawo
akroto wažinot ne prie flotos arty stowin-
czios bet adgal i Oranienbauma, nes mote-
ris kurios su juom draugie wažinejo, bijojo-
sy mariu ir wilniu, o caras bijojo wysko.

Motina ir dukte.

Apšakas E. Wicherto.

Isz pradžios Jonas buwa sznekejas, kad
jis ketina tolaus pasyžwalgit tame kampe,
bet paskuj tajp nebesznekejo. Jo grinczutej
buwo gana wesu; jau anksti priesz pietus
szeszelis priestoges (stogelo altankos) krito
ant duru; tuomet jis galejo sedet ant trepe-
lu [koptu] ir žiuret i buri wisztu wajksze-
zio jancziu palangese namu, kasinejancziu žia-
me arba jeszkanecziu pawesio no saulekajtros
apaczioje bezdu. Balti ir mielswi karwelej
burkawo wirszum jo ant laktos, kuri buwo
iszkisza pro langeli stoginelo namu. Kela-
tas žingsniu buwo tyktaj i darželi, i kury
buwo ir kletis trimys pusemys istatyta. Pre-
pat stacziaukiniu wartelu stuksojo liepos
medis, kurio žiedaj dabar skanej kwepejo.
Tolaus pasztakietije augo baltliemenej ber-
žaj ir turejo no wirszaus nulejdžia sawo gra-
žes szakutes sa smulkejs drebancejs lape-
lejs kajp koki užkaba. Antrapus kleties wi-
niojose angsztyu aplink newienodaj ismejg-
tus smajgus (wirbezias) apwinej ir jau pri-
griebe stoga. Tolaus stowejo keli wajksinej
medžej, pagal takeli lisiose židejo pinawi-
jos, o lelijos, agnonos ir saulegrizej labaj
weszejo. Kiti wartelej ejo i baltituwe (balti-
nimo daržai), kuri buwo muoszlodni upelo
link. Widurije upelo stowejo baczka, o ant
jos no wieno kraszto iki kito buwo padetas
lieptas. Antroj puseje nebebuwo takelo, bet
per ruzgardi (kluoneli) netoli buwo iki ja-
wu lauko. Ant wejos židejo baltos striawa-
žoles ir melini broseserej ir tamsej raudoni
kankalelej, o stangus kiaras (kelmas) arszket
rožiu juos wysus peraugo. Jonuj Kalwaj-
czuij taritum wisiszka patiko sedint ant
suolelo po liepos žiuret i bites, kuriu du a-
wilu, isz sziaudu nupintu, netolimajis stowe-
jo ant padelo; arba laukti kurmio, kurs sker-
saj takelo žiame are, arba wakare ant bly-
kes gulet pagal prikiluota drobe, o gal da
ir liwara pripildit wandens isz upelo. Kruti-
nes kiszeneje melinuj jekiej jis turejo knigu-
te, i kuria jis rasze kajp kada szita su
juodpajsza (alupka). Tajp jis mažaj ka dir-
bo, jejgu tik wajkszeziomas po kajma
sznekejo su wajkajs ir senejs ir skajte žil-
wiczius ir szulinius ar garniu lizdu (guž-
lizdzius) ant stogu. Tajp apie ji sznekejo
mergos pasytycziodamos isz to, kad jis at-
systojas tankej ilgaj stowedawo ant wietos
ir žiuredawo i tolima. Jos jam atsygerbe

(atkerszijo už taj, kad jis i jas nežiurejo.

Wejkej pasyrode kad jis prigul prie anu diewininku, wadinamu (Prusuose) maldininkajs. Nedeldienije jis jau anksti ejo i bažnicze, i pusadinio miata tolima, nieko newalgias. Per miszes jis mažne be pertrukio klupojo, giedojo giesmes balsej ir žiurejo i kuninga sakanti pamokslus tankej szipsodamas o kartajs ir truputeli galwa linkcziodamas, kajp kad szis tas jam rodituosity ne tajp wysaj esant tiesa. No wieno seno žmogaus jis iszyre, ar žmonems patinka szits kuningas ir ar maldininkaj lajko surinikumis. Senis atsake, kad maldininku buwia daugiaus kol buwo giwas kalwis Walinczius kurs priderejo prie prikeltnju. Buw o ten da dwi moters, kurias kajp kada tajpgi dwase paimanti; bet wiens isz ju gerianti arelka, o kita buwusi daug sikiu kaltinta už nukriaudima žandarų, tajp kad kuningas klebonas jau ir isz ambonos persergejas, kad wysy ju saugotuosity. Kuningas esas gana giaras žmogus, tyktaj kajp kada jis iszguldas nawatnaj Diewo žodi, rukas tabaka ir kaziriuojas, isz ko daugumas parakwioniu pasypiktina.

Jonas Kafwajtis ir per pietus nieko ne walge. Tiktaj i pawakare jis užware taj, ka buwo palikias. Urte ant to wyso pakrate galwa ir dumojo, kad taj nesa kalczios nedeldienije sawo czesu pilnaj pawalgit. Jo motina tajp ji papratinusy, atsake jis; o ji buwusy labaj iszminginga ir diewuota žmona ir sakiusy kad norint but sweczju pas Diewa rejkt prisylajkit no kuniszko walgimo. Bet iki saulej nusylejdziant jis nelaukias. Nes dienos esancziuos trumpos ir ilgos, o Diewas juk niekajp negalis rejkalaut didesnio prisylajkimo wasaros miata ne kad žiema, tajp jis mislijas. Ir taj jis iszguldinejo labaj ruszej kajp kad taj butu labaj dalikas swarbus.

Prabegus wienaj nedelej [sawajtej] jis tare i Urte, wakare atsyesedusia pagal ji ant trepu pas kleti ir dirbanze pirsztine isz žalu ir raudonu wilnoniu siulu. „Asz tawe jau gana ilgaj wargnu ir nenorecziau laukt kol tu man asztrejs žodžejs duosy suprast, kad asz galu kelauti sau. Bet man cze labaj patinka ir kad taj no mano noro priguletu, asz isz cze neiszzejcziau tajp [grajtaj] o gal ir niekumet. Tajgi szit ka asz tau pasakysiu. Duok man ir tolau troba, pataline ir walgima o už taj paskirk nedelini mokesti, kuri asz tau wis czesas i czesa mokesiu. Juk wietos tujaj tury ir tawo kropaj ira ganetinaj dydely, kad ir asz isz ju galecziau pawalgitie”.

Prieg tam jis i ja žiurejo praszydamas, ir Urte, kuri nerini buwo pasydejusy i skrajta, wel grajtaj paeme ir wirbalajs eme megzti.

„Ar tu nori prie namu drauge darba dirbtie?” ji paklause.

„Ne kajp bernas, atsake jis, bet jejgu tajp iszpuiltu, kad asz kur galecziau pagelbe tie ir jejgu darbas man nebutu per sunkus. Tada taj duotum už taj tiek pat, kiek kitiems kad duodi, arba pagal sawo matima ir nieka. Asz noriu turet sawo walna czesa.”

Bet asz nematau, kad tu ji wartotum

kam norint, tare Ursze szipsodama.

„Asz ape daug dajgtu misliju, atsylype jis, truputeli galwa pakeldamas, o priegtam asz neturiu but gajszinamas. Kad asz bucziau gimias wokieczju, asz bucziau gal mokslus iszejjas. Bet asz norejau pasylykt lie tuwininku. Lietuwininkaj ira papratia prie to, kad wokieczej už juos myslitu; už taj jie kaskarts daugiaus atsylyka. Juk ira geraj, kad syki ir isz ju tarpo wienas pamislineja ir juos pamokina. Mes neturime daug kningu kajp wokieczej, bet biblija turime ir mes lietuwininkaj, o isz jos daug ka ira galima iszmokti. Kuningaj ja daug kur netikraj iszguldineja, ir dauguma, kas joje ira, mums nepasako. Kas gal pats skajtit, tas tegul pats ir mislija, o kas pats mislija, tas tur ir pasakit kitiems, ka jam duoda ikwepimas. Tokiu ira berots nedaug; bet atsyras ir tokie.”

Magde stowejo atsyloszusy i stulpa (szula) priestoges ir klauses jo pusiau iszsyziojusy. Siulaj, kuriuos ji turejo winioti, nuswiria kabejo no jos rankos o kamuolis gulejo ant žiemes. Jo szwelnus žodžej ir uždegtas jo wejdas matomaj ja pririszo. Jau ir prabegusiose dienose ji sekiojo paskuj ji, wis slapta ir užkrumejs. Jis nebuwo toks kajp kity. Jis su ja neszyuokawo, jos nearzino, jis nelabaj i ja ir žiurejo; bet kad jis ja pasznekindawo, taj jaj rodesy, kad ji tur isztisi atsystot, ir akis sustabdit kad nebimirkeziotu. Ka jis jaj sake, ji taritum neatmine, kad butu girdejusy no ko kito, tajp taj wis buwo prastaj o ajszkej. Taj jaj tankiausej adinu adinas galwoje wajkszeziujo, o ir taj jos mislys wysko walot negalejo. Wienasik kad ji isz nežines ka bedaryt lapelus skabe ir žemen mete, jis jos ranka atytrauke sakydamas: „Neimk wardo Diewo downaj, arba negadink be rejkalu taj, ka Diewas padare”. Taj no to czeso ji wisumet atmindawo, kada tajsydawosy nuskint kwietka. Bet kam-gi butu kwietkos, jejgu ju neskintum?

Tolau bus.

Gromata isz Lietuwos.

Ponaj Sziulu pawieczio Kauno redibos ira labaj susyrustinia, kad ukininkaj wis daugiaus ir daugiaus pradeda mokintis. Kas nudirts musu laukus, sako jie, kas musu klausys, jejgu wysy bus mokinti?! Mataj, ponelej wis musu žmogų skajto sawo tarnu, o nenor matit ji sau ligiu, O kodėl ponaj negal ir nenor taraut žnonems? Jejgu žmones ponams. taj tegul ir ponaj žnonems tarnauja — o bus wiskas geraj.

Žinomu ira dajgtu kad Lietuwoje ne wysur ponaj tajso kelus, duodamy tyk medega (matarjola) del tiltu. Tajp taj ira Ra sejniu pawietije. Žmones isyskajtia ape taj „Auszroje” ir pažinia netejsybe werziasy prispirty prie to ir ponus, bet jiems nenusydale. Ar taj žmonelej nemokejo sawo tejsybes jeszkot ar, kajp patys ponaj szneka maskoliszka waldže užsystoja už ponus.

Kningos lietuwykos, ipaczej dwasyzskos, isz Prusu labaj platynasy žmoniu tarpe. Atsyrado tokie, kurie weža kningas wežimajs kelas deszimtis milu ir palieka

ja pržistamus žmones kelas deszimtis u isz antro karto atimdamy pinigus ir nauju knigu pryduodamy. Ir tajp jos ejna ir ejna Kuningaj mokina žmones skajtyt, idant galetu dwasyzskos k i g s p l a t i t i s y; ir tas mokslas, kuris ira dabar apwerst is ant nau dos ipaczej bažnicziuos, gales atneszt dydely pelna del apszwietimo. Eme wajks labaj mokint ir ponaj, kurie mažne wysy pas mus ira susylenkawia. Tie mokina musu wajkus lenkiszkej sakydamy, kad nera lietuwiszko tam tykra kniga. Isz tykro rejkali igunas mokliszku lietuwiszku kningu ira dydelys. Ko labiaus rejktu elementoriaus su raszytinemys lotyniszkomys litaromys, nes nors musu brolej styprej lajkos prie spaudintu lotiniszku litaru, wienok lietuwiszkom raukos raszte, ipaczej gromatose, wartoja mas koliszkas litaras, kures iszmoko walsezias moksliniczioje, o apie raszytines lotyniszkes nej žimotie nežinodamy. Prie tokiu elementoriu geraj butu prideti ir wokiszkas spaudintas litaras, idant žmones galetu pasy naudot lajkraszezius ir kningas Prusuose szajp spaudinamus. Per taj lietuwininkaj galetu turet del sawias daugiaus lietuwiszku kningu del skajtimo. Butu taj naudinga ir del Prusiszkiu lietuwininku, nes jie galetu pažint lotyniszkas litaras ir galetu pasy naudot lietuwiszkas kningas anomis spaudintas. Skajtlus kningu del lietuwininku dwigubaj pasydidintu.

Kauno pawietije arti Efrogalos ira labaj dydelys dvaras wadynamas Pajojus, kuri žada pirkt wysas Efrogalos walsezius. Sziokiu tarpu aus dydelys plotis žiemes, kuri szendie waldo ponas lenkas, butu tekos musu broiams. Wienok ponaj, ipaczej laukaj, ne labaj isz to džiaugiasy sakydamy: jejgu tas dvaras butu tekias maskolams, taj taj jie galetu ji atgal iszgriebt, bet ne no lietuwininku, kurie kur žiame uutweria, taj jau ir lajko su wysoms keturioms. Per taj maskolej daug ir pasy naudoja kad tarp kataliku wienibes nera. Bajors sako kad dvaras teksias i rankas nenaudos muziko. Bajoras sawo bajoriste skajto labaj dydelu dajgtu ir tajp dydelej paszenawoja ta bajorista, kad ja pirm sawias rodo lyg ta karawoju ant galo lopetos palengwa neszdamy. Tada tyk Lietuwa gales ko gero sulaukt, kada pujkibe sznabajoriu bus nutremta ir kada bajoraj lajkis sawe ligejs muzikams.

Del daug žalnierių kataliku, kurie ejna jau atlejsy namon isz wajsko, waldže duoda biletus atlejdimo, kur iraszo kad jie ira prawoslawnos wieros, stacziatikej. Tie nebagaj ape taj neiszmanydamy parejna su to kejs biletajs namon. ir ten buna nekaltaj kaltintajs sawo brolu, kad prieme prawoslawija arba stacziatikiste. Jejgu katras nor west pacze, taj kuningas nenor duot szlubo, nes ant bileto ira paraszta, kad jie ira priemia swetima, prawoslawna tykima, o už taj ir tur ejt ar pas popa arba newest. Už taj kožnas turetu saugotiesy imdamas biletu, ir ji pats perskajtyt arba kitam duot kad perskajtytu; o kad tajp nedaris iklus i dydela beda.

Delto kad mes lietuwininkaj neužysi-

mame rankpelnysta, esame rankose wysokiū neprietelu. Ir tajp atwažiuoja pas mus isz Burlokijos tajp wadinamy balneszuinkaj, kurie iszdirba kajlus awiu, o atwažiawia mažne wysada pasywagia po 100 ir daugiau kajlu, ir nesybijo da ir kita miata wel i ta pacze wieta atwažiout del iszdirbimo awikajlu. Jeigu kas atsyzsaukia, kad atyduo tu pawogtus awikajlus, taj jie atyduoda swetimus, o wel nepritekia kajlu del atydwimu — iszbega. Ir wys tajp daro kasmet. Argi negaletu patis žmones užsyimt iszdirbimu kajlu ir tajp atytolintu no sawias ta plega. Prie to burlokaj karsztuwajs ar pesztukajs iszpesza wilnas isz kajlu ir jas parduoda. Tajgi wagistes ant wagiszciu waro tie burlokaj.

Uredininkaj, anie „czinownikaj“, už wysokius rejkalus deda piningus i sawo kieszene. Jiems daugiau ir niekas nerup, kajp tyktaj kajp sawo kieszene pripilt. Czinownikaj tajp jau ira pripratia prie emimo piningu už kožna dajgta, kad ir ant uleyzios besyswejkindamy kutena dialna krapsztinedamy ar ten ira kas ar ne? Aa wagis ar masko lu uredininkaj — tajp wys ligu, O wysas maskoliszkas redas ira toks no wirszaus iki pat apaczios. — Jau bus metaj su wirszum kajp wiresnybe pažidejo neberekalaut mokes cziu no tu, kurie netur žiames. Tuomy tarpu lupa ir lupa no wargszu, kurie nej tam si kiuj duonos netur, o ape druska nera ko ne kalbet.

Isz wysur uredininkus lietuwininkus kajpo katalikus, pagat paliepima jenerolo gubelnatoriaus Koehanowo isz kancelariju iszwarinejo, idant be duonos pasyliktu. Kokioj karalistej tajp ira daroma? Wieny be wietos pasylikia o budamy su pacziomys ir wajkajs norejo pasypjaut, kity pasykart duonos neturedamy, o kity wažineja po žmones praszidamy kasnio duonos. Brolej, mislikite kajp jus kada sawo Lietuwa atkelsite kitajp brolej lietuwininkaj ilgaj ilgaj da bus swetimgeneziu warginamy ir badu stapiamy. O kad Lietuwa kils, taj žmones — lietuwininkaj patys sawia waldys, ir brolej brolamas nesz pagelba lengwindamy szigwianima. Juk wysur jau žmones pagal balsus pasyskiria wyriausybe, tyktaj pas mus kraugerej musu nesyklausdamy turi rankose waldže musu kraszto.

Sunkus szimet ira miataj, deltogi daug žiames ponaj ir žmones parduoda, žiames ira pigios, deltogi butu geraj, kad tie, kurfe turi piningus, ja nusypirktu. Ponaj žada pardawinet dalimys del žmoniu. O daugibe ponu prypažindamy taj, kad žiame no senu senowes žmones pryderejo ir tur dabar prygulet, parduoda žiames už puse czienios (prekio).

Ira itajsita latwizska gimnazija Dobleje [Dubeln] jau 1882 m. O mias lietuwininkaj ne tyk gimnazijos lietuwiszkos, bet ir mokslawiecziu lietuwiszku neturime! Tajp taj mias ape sawo gentes rejkalus ir ape sawia mažaj rupinames, Girdejau, kad latwej jau truputi pasysawinia lotyniszkas litaras del sawo raszto, mias jas jau kelus szimtmečius turedamy metame szalin!!

Kajp taj mias wys atbulaj dirbame?! Waj pabusk, o Lietuwa!

Mergos wajkas.

Gromata isz Shenandoah

Korespondentas isz Shenandorio No 6 „Unijos“ padawe ape nauje parapije lietuwiniku Mahanoy City, ape taj kožnam lietuwinikuj skajtant džiaugsmu apima szirdi, kad ir Amerikoj nors wiena parapija lietuwiszka su lietuwiszku piemeniu atsyrado, ale taj ne isz dekos kunigo Lenarkewiczio prabaszciaus parapijos lenkiszkej wingriszkej lietuwiszkos Shenandoah, ba jis buwo ir pasileka iki dabar neprietelingu musu brolamas. Ale ka gal darytie? Kad ne gal but priesingu walej J. M. Arcywiskupo, norint su užsleptu skaulumu szyrdies isztare tuos žodžius: kad jis labaj džiaugesy, kad platinasy wiera ir bažnyczios (ale ne lietuwiszkos aplink Szenadori).

Lietuwinikaj jau senej Mahanoy City storawojesy ape taj, ba jau tur nawet gera pluosza pinigu isz skladku ant bažnyczios lietuwiszkos, ir storawojesy gautie ko grejcziause kuninga lietuwininka ir gaus, ale ne isz loskos Lenarkewiczios: lietuwinikaj isz Mahanoy City jau perejta wasara atsiunte du delegatu, Zablocka ir Ambrozewicze, pas kuninga Szenadori, del perstatymo wysos rodos ir pastanawiimo lietuwiniku Mahanoy City ale szyts juos szaltaj pryeme ir iszwalyno walkiozajs, o paskuj tie nuejo pas wokiecziu prabaszcziu Mahanoy City ir perstate wysus rejkalus sawo, o tas tuoju apseme užgana padaryt ju troszkymams, ir nusiunte ju praszyma i Arcywiskupa, kad nawet nej jeneralnas wykarijuszas K. Walehs nedriso uzstotie už sawo klienta. O tuoju lietuwininkaj Mahanoy City gawo atsakima, ir wienu sikiu kunigas Lenarkewicze palecenije nog J. M. Arcywiskupo, kad iszplyditu plonaj jo isakimus ir atprowytu kožna nedela ir szwente nobaženstawa, ir kitokius rejkalus dwaszyszkus lietuwinikams Mahanoy City patol, pakol neatsius jiem kuniga lietuwinika. — O dabar wel duodasy girdetie, kad Lenarkewicze nori juos tajp gedingaj prygautie, ba myslije izgautie nog ju paraszus ir rundytie dwiemj parapijoms ant wysados. Ale mes newieryjem ir nemyslijem kad brolej lietuwininkaj butu tajp lengwatykeys ir duotusy sive tajp storaj apgaut, ba nawet apturetu geda netyk no lietuwinika ale i nog wyso swieto kad pryimtu kuniga swetingimy sau už prawadnika, katras ne lietuwiszkaj moka, ne pažysta ju rejkalus! Brolej neapsygaukite tajp kajp apsygawo lietuwinikaj Szenadori.

Antras lietuwinikas isz Szenandorio

Malda lietuwininku užstojant naujiems metams.

Tewe musu, kuris esi danguose! Duok mums lietuwininkams daugiau proto ant atejnancziuju metu, kad mes kajpo darbinkaj sawo prakajtu ir krauju nepenetume gaujas bossu, politikieriu, ir kajp ten wysy dikadonej wadinasy, jie jau ir tajp ira gana nutukia. Tegul mes nemilime sawo

wargintojus ir neszenawojame apgaudinetojus. Tegul mes paemia už sawo darba mums prigulineze pilna alga giwename ant žiames linksmeje, lajmingaj, pasyturinezej ir doraj. Tewe musu, sujudink musu smagens, kad jes imtu sziek-tiek myslinet ape rejkalus sawo gimines, artimo ir tewynes. Ipitk i musu szirdis neiszgajszinama kerszta ir neiszdildoma papiki ant tu, kurie netejsingaj persekioja ir spandže musu brolus ir tewine Lietuwa, o musu kumsczioms duok gana pajegu! Tada mes, musu wajkaj ir paczios, o ir musu wiengimej gentis neturesme wargu nebusme warinejamy isz sawo gimtuwes, ir ta „aszaru pakalne“ del musu, lietuwiniku, pawirs i roju. Minek mums musu tewus, isz najkink isz musu dwasios užwydejima, didyste ir pujkibe, atsiimk girtiste, atpratink mus no kaziriawimu, o parupink kožnam gera ir iszminginga pacze lietuwininke. Tu, Dangiszkasys Tewe, atsiusk mums Iszganitoja: moksla, iszminti, sutikima ir wienibe, blajwiste, mejle tewines ir artimo, iszterme ir stangru nora.

Juoziis Anž toljatis.

Keletas žodžių i skajtitojus

Žynoma ira wysiem, kad kožna pradže ira sunki, tajp darbo, andelo, mokslu ir wysokio užleimo, o da sukesne ira pradže uždeimo drukarnijos (spaustuwes) raszto nedelinio, katra tur storawotys izduotojas idant wysados i czesa iszlejstu, o kajp tyk byski pawelina tuoju pakyla terpo nekuri murmeimas kad jemis Unija byski per we tajp daejo, ale ne wienas ne pamyslije ir nepaklause kiek kasztuoje wysas itajsymas ir wysoki materyolaj drukoryszky, ir kiek tury mokancziu abonentu, o tuojuas dasyprasis kad izduotojas tos mažos Unijos da daug storawojesy ir procewoja ape mus gera mažu mažaj ir myges kada.

Brolej lietuwinikaj kožnas katras tyk mylit sawa kalba ir tewyne, lengwaj galite atejtie i pamacze tam naujam raszteluj, taj Unijaj, szytokiu spasabu:

a) Kad kožnas abonentas katras jau skajto Unija nusiustu pinigus i redyste ant metu aba nors ant puses ape Naujus metus.

b) Idant kožnas skajtytojas Unijos pasystorawotu prykalbintie nors wiena nauja abonenta no Nauju metu.

c) Kad kožnas lietuwinikas katras tyk perka tawora pas kupeziu, ar taj walgoma ar del apsydengimo ar kitoky, pasakytu ir iszplyditu: jegu jis nepaduos sawo Apgarsinima i Unije, taj daugiau pas ji netejs ir nieko nepirks, ar jis butu lietuwinikas ar anglikas ar wokietys ar majžieszynys.

d) Idant kožnas atsylenktu tu „alaus namu“ kur nebus Unijo apgarsyta.

e) Idant wysy ten ejtu pirktie kur ira apgarsyta.

f) Idant wysy atlankytu ta hoteli kur bus apgarsyta, ba tie tejsingus ir gerus lietuwinikus.

g) Idant kožnas geras lietuwinikas ir tykras sunus tewynes, katras tyk tur užde-

jes koki bussiness, tuojau paduotu ant wysu metu ape savo andeli i Unija.

Tajpogi praszau kožno skajtytojaus Unijos uwożot ir usystanawit ant tu ankszciau paraszytu septyniu skirsnelu, ir tajp kożnam stenktys iszpildyt, o taj tokiu spasabu musu gazietele kas sykis ejs geryn ir susylygys su dydumu kitokiu Gazietu, o per taj turesim mes paszenawone nog kytokiu giminiu. Ant galo bajgdamas szaukiu ir užkejkiu ant wardo Lietuwos, tewynes musu, idant storawotumetes wysomys sylomys szelptie Unija.

Wyneczewoju ir žycziju wysiems skajtytojams Unijos ant Nauju metu szczesties, swejkatos, dwigubaj auksiniu ir sydabrinu pinygu i delmona ir ukwatnesnio skajtymo Unijos.

Jusu brolis J. Pret. isz Shenandoah.

Europa.

Per Wiedniu (Austrijo) 19 Grudniaus. Daejna žine kad 7 diena szito menesio, nihilistaj buwo pastanawija iszkialt i ora gieleżinkieli kuriuomy maskoliszkas caras žadejo waznuot i Petersburga.

Londonas 19 Grudniaus. Isz Panamos (pietu Ameriko), daejna žine kad wiena kompanije isz Londono padare kontrakta ant kasimo kanal, isz Panamos piarkast i Culebra, ilgis isznes 15 milijonu metru. Kożnas metras (metro ilgis 3 pedos ir 4 colj) kasztuos i 100 franku; per du metus tur but pabajgtas. Daugielys žmoniu isz Europos gaus užsycemima.

Berlinas 19 Grud. *Germania* [lajkrasztytys iszejnantys prusuose) danesza kad palicije piarkrato wysus abazus stowinezius Gniezne ir kitose wietose, norynt iszrast socialistus, nes kajp sako kad Berline dauguma jau iszrado.

La France danesza kad trys Amerikonus ares tawojo mieste Moguncijo (wokietijo) pas kuriuos rado kieles ligiej skrinutes dynamito.

Rimas 19 Grudniaus. Gazietas *Osservatore Romano* danesza kad Montreale (Amerikoje) bus iszszwiautitas wienas arcywiskupas ir wienas sufraganas (pawiskupis).

Madritas 19 Grudniaus. Cholera da ne nustojo, kajp danesza kad tris žmones dabar apsirgo, o wenuolika ligotu ira no seno

Berlinas 21 Grudniaus. Per prusus daejna žine kad ant gieleżinkielo isz Gatezino i Petersburga, wysos szenis buwo paluosuotos, kur caras žadejo waznuot, žalnieriu kurs stowejo ant waktos rada užmuczita

Madritas (Hiszpanije) 26 Grudniaus. Drebeimas žiames buwo tajp dydelys kad nekuriuose miestuose sukrate namus tajp smarkiej kad muraj suskilo, žmones rekdamy izbego isz sawo giwianimu; nekuriuose dajktuose daug namu užgriuwo ir daug žmoniu užmusze begriudamy muraj, o daug weł pazejde.

Madritas 26 Grudniaus. Susytaria kielly razbajnikaj isyłaufe i katalikiszka bażniczia o paskuj i klebonija Cortelose, aprubawoja ir pagriebia giara dali pinigu, paga-

wo kuniga iryszto i kuli sziaudu ir giwa sudiafino.

Odessoj, Maskolijole, nesenej buwo apskunstas wienas aficieris už taj, kad jis turi tris paczes. Kożna isz ju jis buwo wedias pamecziuj, ir trecioji, su kuria jis dabar giwiano, nenorejo priesz ji skunda paduot sakydama, kad jis ira gerauses žmogus ant žiames. Ir kitos dwy tylejo, o apskunde adwokatas prisajkintasys. Apginejas Meszczer skis sake, kad istatimaj berots uždraudze turet dwy paczes, bet nieko nesako ape taj, ar wale ju daugiau turet ar ne. Ir jo szneka patiko prisajkintiems sudzioms, kurie apskunstaji palejde iszradia nekaltu, o žiurowaj jiems labaj plojo rankomys. — Bet taj ir geraj. Maskolijoj ne žmones patys sau padaro istatimus, bet wyresnybe juos daro del žmoniu. O kur wyresnybe nekaltina žodziu žmogu už jo kriminaliszka prasykaltima, ten jis ir tur iszejt nekaltu. — Istatimaj wyresnybes tik del to ira daromy kad juos žmones peržengt u ir wyresnybej duotu uždarbi. O kad žmones patys pasydarys istatymus, tuomet jie juos žinos, supras, o užtaj nieko ir prieszingaj nedarys.

Prancuzija buk susytarusy su Wokietija nesykersztaut patol, kol gaus plac es kolonijas (naujokynes) pagriebt. Už taj dabar Prancuzaj nesybijo siunst 50000 armijos ir trecze dali lajwynes priesz Kynus, tiekiasy karalu Kambodžos ir ciecoriu Sijamo paint po sawo waldziuos. Kujp ira galima numanit Prancuzija tajsosy pasysawint wysa užpakaline Indija idant sustabdyt tolesni pasypletima angliszkos waldziuos. O Bismarkis taj wys lejdze del to, kad ir jis ejna medziot swetimu žiamiu. Prancuzija ir Wokietija iszsysziepia dantis parodys Anglijaj, jejjgu ji drys prieszinga žodi isztart.

Amerika.

Suwienuotose Walstijose pernej ant kożnos dienos prypuole 4 užmuszejistas ir 3 nusyžudymaj; szymet gi iszpuola ant kożnos dienos 9 žmogudystes ir 5 nusyžudymaj! Kad pernej buwo užmuszta 1494 žmones, taj szymet ju gala rado per swetima ranka 3377 žmones, o sau gala szymet pasydare 1897; 49 wajkus tewaj nusmauge, 83 paczes nužude wyraj, o 2 wyru nugalawo pacziuos. Atsytyko 13 užmuszimu brolo, 9 nužudymaj tewo, 2 nugalawimaj motynos ir 2 nužudymaj sesers. — Pernaj tape po sudo pakarty 105, o szymet 111 žmoniu. — Walstijose Maine, Michigan, Minnesota, Rhode Island ir Wisconsin korone mirio ira panajkinta.

New York 22 Grudniaus. Fabrykas alieinis Williamsburgie (kito puse upes no New Yorko) pryguliutis prie Pratto, užsydegie szendie po pietu, taj ira: 10 minutu po 12 adinaj. Ugnys prasydejo isz namu kur pila alieju i bonkas ir krauje ant akrotu, ant tu pedu atbego sargibe no ugnies su kieloms maszinoms ir jau buwo lik ir apmalszina ugni, bet ne itgaj trukus piarszoko ta paty ugnys prie wieno rezerwoaro ku-

riame talpinosy 5 tukstanczej baczku ir udegie, isz tiau pasyplatino tolau, i 15 minutu welau pasiekie ir antra rezerwoara kuriame buwo 3 tukstanczej baczku aliejaus, kada tas ikajtias sprogo, tada pasyplatino ugnys po wysa pliaciu. Sargibe no ugnies matidama taj, pakwiete da daugiau maszinu, tajp kad isz wyso buwo 15 maszinu ir 4 kompanijos su kopecziomys, kurie da negalejo duot rodos nes 2 adina po pietu sprogo daugiau katilu; o 3 adina izsylijas aliejus pradejo su liepsna tekiet i upia ir daug szkados but padarius, bet sarguj no ugnies buwo tajp iszmintingi, kad isztraukie du akrotus isz upes pryloduotus aliejum, o paskuj bunanczius medzius upeje isztraukie kad liepsna nepasyplatintu tolau. Szkaodes padare ant 500 tukstancziu doleriu.

Baltimore 21 Gr. Wiena dydele krautuwe wajsu ir walgomu warlu (oysters) su degie ir padare szkados (bledies) 50 tukstancziu doleriu ir per gialbeima no ugnies namaj paszkadity ir ant 12 tukstancziu doleriu.

Chicago 21 Gr. Nekoks palicijantas wardu Mackowski dasygirdias no daktaro kad jo paty kury dydelej sirgo nepasykiats isz ligos, iszejtas laukan isz stubos nusyszowe, o i pora minutu ir jo paty piarsykiele i amžina giwianima.

Akrotas Schiedano kurs iszejo isz Amsterdamo 30 Eapkrizio ir ejo ant mariu 22 dienas, atejo 21 diena szio menesio i prieplauka Sussex Str. Jersey City, kurio kapitonas pranesza kad turejo bjauru ora kieloneje. 12 diena Eapkrizio kada iszejo isz New Foundland, truko wiena maszyna ir užmusze trys žmones.

Pittsburgh Pa. Kietury tukstanczej anglakasiu (majneriu) sustojo dirbt isz tos priežasties, kad jiem kompanistaj nutraukie po ½ cento no buszelo angliu. Kompanistaj gasdina žmonys tuomy kad uždaris sawo fabrykas su wysaj.

Chicago 22 Gr. Ant gieleżinkielo Baltimore ir Ohio netoly Bremen Ind. begdama maszina express su kieles taworynejs ir žmoniu wagonajs, darydama ant adynos 40 mylu, tropijo ar taj ant sugaditos szenies ar kas ten buwo užmesta; maszyna prabego o paskutynej karaj su žmonemys iszbezia isz weziu parwirto ir užsydegie, isz žmoniu tyktaj kiely nukiente lengwu pazejdima.

Kas iki nauju miatu neatsiunte pinigu už „Unija“ tegul nepiksta jagu jos daugiau ne gaus, nes turint daug kasztu, siust už dika negalime. Bet turime wilti kad brolej lietuwininkaj ne nores apsyłajst kitiem, kurie tukstanczejs sawo abonentus rokuoje. Jagu mias gausime nors du sik tiek ka dabar turime, tada ir mus maža „Unije“ paaugis i dydela, ir i czaa iszejt.

Deltogi brolej kurie turite akwata i skajtima, pasyskubinkite su imokieimu pinigu.

Rediste „Unijos“.